

33

डिजिटल साक्षरता
सामाजिक नवोपक्रम
सामाजिक उद्योजकता
आणि
नागरी शिक्षण
जेनेरिक इलेक्ट्रॉनिक कोर्स

330/DHA

Acc. No.:SR-8204

डॉ. एस. व्ही. ढमढेरे

डिजिटल साक्षरता, सामाजिक नवोपक्रम, सामाजिक उद्योजकता आणि नागरी शिक्षण

डॉ. एस. व्ही. धमदरे

Digital Saksharata, Samajik Navopkram, Samajik Udyojakata ani
Nagari Shikshan

Dr. S. V. Dhamdhere

पहिली आवृत्ती : डिसेंबर २०२२

ISBN 978-93-91948-27-6

© डायमंड पब्लिकेशन्स

मुखपृष्ठ

शाम भालेकर

अक्षरजुळणी

मानसी घाणेकर

मुद्रक

ट्रीनिटी अकॅडमी, पुणे

प्रकाशक

डायमंड पब्लिकेशन्स

२६४/३ शनिवार पेठ, ३०२ अनुग्रह अपार्टमेंट

ऑकारेश्वर मंदिराजवळ, पुणे-४११ ०३०

☎ ८६०००९०४९६, ०२०-२४४५२३८७, २४४६६६४२

info@dpbooks.in

www.dpbooks.in

या पुस्तकातील कोणत्याही भागाचे पुनर्निर्माण अथवा वापर इलेक्ट्रॉनिक अथवा यांत्रिकी साधनांनी-
फोटोकॉपींग, रेकॉर्डिंग किंवा कोणत्याही प्रकारे माहिती साठवणुकीच्या तंत्रज्ञानातून प्रकाशकाच्या
आणि लेखकाच्या लेखी परवानगीशिवाय करता येणार नाही. सर्व हक्क राखून ठेवले आहेत.

अनुक्रम

● प्रस्तावना	तीन
● लेखक-परिचय	चार
प्रकरण १ - डिजिटल साक्षरता (Digital Literacy)	१
प्रकरण २ - सामाजिक नवोपक्रम (Social Innovation)	२०
प्रकरण ३ - सामाजिक उद्योजकता आणि उद्यमारंभ अथवा स्टार्टअप (Social Entrepreneurship and Startup)	३८
प्रकरण ४ - नागरी शिक्षण (Civic Education)	७६
● संदर्भसूची	१०६

प्रकरण - १

डिजिटल साक्षरता (Digital Literacy)

- १.१ प्रास्ताविक (Introduction)
- १.२ डिजिटल साक्षरता (Digital Literacy)
- १.३ व्यावसायिक जीवनात डिजिटल साक्षरतेची भूमिका
(Role of Digital Literacy in Professional Life)
- १.४ कामाच्या ठिकाणी डिजिटल तंत्रज्ञान वापरण्याचा कल
(Trends in using Digital Technology at Work place)
- १.५ कामाच्या ठिकाणी डिजिटल तंत्रज्ञान वापरण्याच्या संधी
(Opportunities using Digital Technology at Work place)

१.१ प्रास्ताविक (Introduction) :

१९९० च्या दशकात इंटरनेटचा वापर जगभर दिसू लागला. आज प्रत्येक क्षेत्रात माहिती तंत्रज्ञानाचा वापर करणे अनिवार्य ठरत आहे, आणि पुढील काळातही हा वापर वेगाने वाढणार आहे. शिक्षण क्षेत्र, वैज्ञानिक क्षेत्र, संशोधन, अभियांत्रिकी, उद्योग क्षेत्र, दळणवळण, मनोरंजन, सार्वजनिक क्षेत्र, कृषी, व्यापार, जाहिरात, संरक्षण, साहित्य, कला व क्रीडा या सर्वच क्षेत्रात माहिती तंत्रज्ञानाची कामगिरी फार महत्त्वाची आहे. एकविसाव्या शतकातील ती गरज बनली आहे. संगणक हे आधुनिक युगाशी समन्वय साधण्याचे एक साधन आहे. संगणकात आपल्याला हवी ती माहिती साठविता येते. साठविलेल्या माहितीचे आपल्याला हवे तेव्हा हवे त्या प्रकारे विश्लेषण करता येते. माहितीला आलेख, तक्ते, आकृत्या, चलचित्रे इत्यादींच्या साहाय्याने अधिक उपयुक्त बनविता येते. १९९० च्या दशकात माहिती तंत्रज्ञान क्षेत्रात वाढ होताना दिसून येते. भारतात संगणक वापरणाऱ्यांची संख्या वाढू लागली. इंटरनेट सेवा